

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7395/2021
26.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Биљана Краљ Радин, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., кога заступа Штефанија Пацек, адвокат из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., које заступа Станислав Животић, адвокат из ... и ДД из ..., коју заступа Радмила Томић, адвокат из ..., ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2955/20 од 18.05.2021. године, у седници одржаној дана 26.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2955/20 од 18.05.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 1063/17 од 29.09.2020. године, ставом првим и другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да је пок. ЂЂ, рођена ..., по основу стицања у брачној заједници са туженим ББ стекла право својине на $\frac{1}{2}$ идеалних делова непокретности, уписаних у извод из листа непокретности број ... К.О. ... и то на: двособном стану број ... који се налази на првом спрату стамбене зграде за колективно становање ПО+П+1+ПК, број зграде 1, бр.улаза 4, површине 49м² и двособном стану број ... који се налази на првом спрату исте стамбене зграде површине 47м², на парцели број ... у ..., ..., што су тужени дужни признати и трпети. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени првог до трећег реда да тужиоцу солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 334.274,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим тужилац потражује исплату законске затезне камате на досуђени износ на име парничних трошкова у висини од 334.274,00 динара за период од 29.09.2020. године као дана пресуђења до дана извршности пресуде. Ставом петим изреке, ослобођен је тужени ББ плаћања судских такси у овом поступку.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2955/20 од 18.05.2021. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужених ББ, ВВ и ГГ и преиначена је пресуда Вишег суда у Новом Саду П 1063/17 од 29.09.2020. године у усвајајућем делу одлуке о главном захтеву и у делу одлуке о трошковима поступка, тако што је одбијен тужбени

захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је пок. ЂЂ, по основу стицања у брачној заједници са туженим ББ стекла право својине на $\frac{1}{2}$ идеалног дела непокретности уписаних у лист непокретности број ... к.о. ... и то на двособном стану број ... површине 49 м² и на двособном стану број ... површине 47 м², који се налазе на првом спрату стамбене зграде за колективно становање број зграде ..., број улаза 4, на парцели број ... у ..., ... Тужилац да туженима накнади трошкове поступка и то: туженом ББ износ од 106.500,00 динара, туженима ВВ и ГГ износ од 168.750,00 динара и туженој ДД износ од 106.500,00 динара, све са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове жалбеног поступка и то: туженом ББ износ од 45.000,00 динара и туженима ВВ и ГГ износ од 60.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени ББ је поднео одговор на ревизију са предлогом да се ревизија тужиоца одбије.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене одредабе члана 8. ЗПП, јер је чињенино стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди, па нема повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом неосновано указује указује. Истицање повреде из тачке 12. наведене законске одредбе је без значаја, јер то није разлог за изјављивање ревизије на основу члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, између туженог ББ и сада пок. ЂЂ закључен је брак 04.12.1982. године. Током трајања брачне заједнице њихова заједничка деца тужилац АА и тужена ЂЂ, као и тужена ВВ ћерка пок. ЂЂ из њеног првог брака (у периоду од 1985. године до 1992. године) и родитељи туженог ББ, отац ЕЕ и мајка ЖЖ, живели су у заједничком домаћинству, у стану у ..., ..., с тим што тужени ГГ син сада пок. ЂЂ из њеног првог брака, никада није живео у њиховом породичном домаћинству. На наведеном стану носилац станарског права био је ЕЕ, који је 09.02.1973. године са Стамбеним предузећем Нови Сад, закључио уговор о коришћењу наведеног стана површине 80 м², на коме је претходно ЗЗ, мајка ЕЕ (баба туженог ББ) била носилац станарског права. Дана 05.04.1979. године ЕЕ је поднео захтев Општинском секретаријату за урбанизам, стамбене послове и заштиту животне средине Нови Сад, да му се додели на коришћење и сустанарски стан који је до тада заједно са њим користила ЗЗ, те је дана 19.11.1979. године донето је решење којим се ЗЗ са члановима домаћинства, супругом ЖЖ и сином ББ, даје на коришћење стан који је до тада користила ЗЗ и истим решењем је обавезан да у року од 30 дана закључи писани уговор о коришћењу стана са СИЗ-ом, што је он и учинио дана 10.12.1979. године, као носилац станарског права на стану укупне површине од 130 м². Током

1991. године ЕЕ је поднео захтев за откуп тог стана, те је као носилац станарског права, пренео на првотуженог ББ као члана свог породичног домаћинства, право на откуп стана, након чега је 05.12.1991. године, у току трајања брачне заједнице са сада пок. ЂЂ, закључен Уговор о купопродаји стана из друштвене својине број 464-2983/90 између Општине Нови Сад као продавца и туженог ББ као купца трособног стана број 5 са нус просторијама у ..., ... први спрат површине 130 м², уписан у земљишнокњижни уложак број ... за купопродајну цену у износу од 1.393.119,40 динара, која цена представља његову револаризовану грађевинску вредност према Закону о стамбеним односима. У члану 12. је наведено да купац изјављује да је сагласан да се у земљишну или посебну књигу продатих друштвених станова упише право доживотног плодоуживања на стану у корист ЕЕ и ЖЖ. Овај уговор је оверен 06.12.1991. године пред Општинским судом у Новом Саду. Ради измиривања обавеза по наведеном уговору о откупу, закључен је уговор о кредиту са Новосадском банком – Основна банка Нови Сад, на име туженог ББ и дана 18.12.1992. године уплаћен је износ од 134.500,00 динара, на име коначне отплате дуга, чиме је кредит у целости исплаћен. Дана 22.12.1992. године од стране Секретаријата за урбанизам, стамбене послове и заштиту животне средине, поднет је предлог ради брисања хипотеке, након чега је тужени ББ истог дана поднео захтев за упис свог права власништва на стану.

Након откупа и укњижбе наведеног стана, дана 26.06.2006. године у Новом Саду закључен је Уговор о замени непокретности између ББ, као уступиоца и власника стана у ..., ... и ЈЈ и КК, као купца (инвеститора), оверен пред Општинском судом у Новом Саду Ов1.30739/2006 од 29.06.2006. године, по ком основу је ББ стекао предметне станове и то двособан стан број ... у површини од 49 м² и двособан стан број ... у површини од 47 м², који се налазе на првом спрату стамбене зграде за колективно становање бр. ..., улаз 4, на парцели број ... у ..., ..., уписани у ЛН ... к.о. ..., као својина туженог ББ, са обимом удела 1/1. Покојна ЂЂ је преминула 01.07.2014. године, а о њој се док је била болесна, старала ЛЛ која је помагала туженом ББ око њене бриге и неге. ЛЛ је након смрти ЂЂ наставила да се стара о туженом ББ. Између ББ и ЛЛ дана 27.03.2017. године закључен је уговор о доживотном издржавању о чему је у Г листу непокретности бр. ... к.о. ..., уписана 21.04.2017. године забележба постојања наведеног уговора. Иза покојне ЂЂ окончан је оставински поступак и донето је решење о наслеђивању пред Основним судом у Новом Саду О.бр. 3651/14 дана 23.04.2015. године којим су за наследнике на њеној заоставштини оглашени овде тужени.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 171, 177, 178. и 180. става 1. и 2. Породичног закона, оценио да тужилац основано захтева да се утврди да је пок. ЂЂ по основу стицања у брачној заједници, стекла право својине на једној идеалној половини предметних станова, обзиром да је од 1982. године, од заснивања брачне заједнице са туженим првог реда, остваривала приходе, живела и водила рачуна о заједничком домаћинству, да се старала о потребама деце, њиховом одрастању и школовању, имајући притом у виду да се ради о откупу стана под нетржишним условима. Из изнетих разлога, закључује да је реч о заједничкој имовини брачних другова и утврђењу брачне тековине на једнаке делове, без обзира од чијих сродника је прибављено право на откуп стана ... број ..., чијом разменом су у току брачне заједнице, (на основу уговора о замени непокретности из 2006. године), стечени станови који су предмет ове парнице, те је усвојио тужбени захтев.

Побијаном одлуком, преиначена је првостепена пресуда и тужбени захтев одбијен, с обзиром да је другостепени суд оценио да је према члану 6. став 1. Закона о стамбеним односима („Службени гласник СРС“, бр. 12/90, 47/90 и 55/90 и „Службени гласник РС“, бр. 3/90 и 7/90), носилац станарског права на стану у односу на који је пренетео право својине у замену за власништво на два стана који су предмет овог спора, био отац туженог ББ, ЕЕ од 19.11.1979. године, да је тужени ББ живео са њим у породичном домаћинству и да је он имао право да откупи стан, што је и учинио, закључењем уговора о купопродаји стана из друштвене својине са Општином Нови Сад, као продавцем. При таквом стању ствари, другостепени суд налази да је тужени ББ искључиви власник откупљеног стана на основу наведеног уговора, а самим тим и предметних станова, с обзиром да су спорни станови стечени заменом за стан који је откупљен. Имајући у виду да су поред носиоца станарског права, стан у друштвеној својини могли да откупе и чланови његовог породичног домаћинства, али не и покојна ЂЂ, јер није припадала том кругу лица, то она није стекла право су својине на предметним становима заједно са туженим ББ, већ евентуално само облигационо право у односу на њега, у висини средстава датих за откуп стана из друштвене својине.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право.

Одредбом члана 6. Закона о стамбеним односима („Службени гласник СРС“, бр. 12/90, 47/90 и 55/90) који је важио у време закључења уговора о купопродаји стана из друштвене својине (откупа), прописано је да носилац станарског права, купац стана и чланови његовог породичног домаћинства могу у целини или у идеалним деловима да купе стан у друштвеној својини који користе. Одредбом члана 15. истог закона прописано је да кад носилац станарског права по другом основу (смрт, напуштање стана и друго), осим у случајевима из става 1. овог члана, престане трајно да користи стан, носилац станарског права на том стану постаје члан његовог породичног домаћинства и то његов брачни друг, а ако њега нема, његово дете (рођено у браку или ван брака, усвојено и пасторак), а ако њега нема, његов родитељ, а ако њега нема, родитељ његовог брачног друга, који је заједно са њим становао у стану. У случају да је у стану остало више наведених лица истог степена сродства са ранијим носиоцем станарског права, они ће споразумно између себе да одреде носиоца станарског права, а ако не постигну споразум, о томе ће да одлучи давалац стана на коришћење, односно суд у ванпарничном поступку, на захтев заинтересованог лица.

Према наведеним законским одредбама, право на откуп стана у друштвеној својини установљено је као лично право у корист носиоца станарског права, који може то право да уступи на законом одређени круг лица. Закључењем уговора о купопродаји стана из друштвене својине, стиче се право својине по самом закону и такав уговор има стварноправно дејство, обзиром да долази да преображаја личног стварног права-права становања, у друго стварно право- право својине.

У конкретном случају, сада пок. ЕЕ је био носилац станарског права на стану површине од 130 м² и имао је право на откуп стана који није искористио, већ је то право пренео на сина ББ, који је користећи законско право на откуп стана као члан његовог породичног домаћинства на основу члана 15. цитираног Закона о стамбеним односима и закључио уговор о о купопродаји стана из друштвене својине.

С обзиром на то да тужени ББ није био носилац станарског права на стану који је био прамет откупа, већ члан породичног домаћинства носиоца станарског права, то ни пок. ЂЂ као његов брачни друг, није могла бити суносилац станарског права на истом у време откупа, због чега стан не улази у режим заједничке имовине брачних другова. Тај стан представља посебну имовину туженог ББ на основу члана 168. став 2. Породичног закона. Уколико је стан откупљен заједничким средствима супружника, то може бити само основ за облигационо потраживање у делу исплаћене купопродајне цене стана, али нема основа за својински удео по основу стицања у брачној или породичној заједници на том стану, нити следом тога за стицање удела на предметним становима, стечених његовом заменом, како то правилно закључује другостепени суд.

Из ових разлога, нису основани ревизијски наводи о погрешно примењеном материјалном праву истицањем да право на стан улази у режим заједничке имовине супружника када је један од њих у току трајања брака уговором о откупу, стекао право својине на стану.

Преостали ревизијски наводи којима се указује на непотпуно и погрешно утврђено чињенично стање, не могу бити разлог за изјављивље ревизије, на основу члана 407. став 2. ЗПП.

Правилно је донета и одлука трошковима поступка на основу члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, сходно члану 414. став 1 ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић